

HET BURGERLIJK HOSPITAAL OFTE SINT-JANSHOSPITAAL TE OOSTENDE.

Over gasthuizen en hospitalen wordt er te Oostende voor het eerst gesproken omstreeks 1400. Het waren GRAUWZUSTERS die drie eeuwen lang voor de ziekenzorg zouden instaan. Vanaf de 17de eeuw zetten zich ook een groep ZWARTZUSTERS voor deze taak in.

Omstreeks 1684 stichtte een zeer godvruchtige dochter, dank zij een erfenis van haar oom, een godshuis. Het godshuis van NUYTS of DRIEKONINGEN, ook soms de Fundatie Sint-Elisabeth geheten bestond tot 1788.

Onder impuls van de gezusters REYNGOET werd in 1764 een hospitaal ingericht dat oorspronkelijk een plaats kreeg in de Kapellestraat, maar later verplaatst werd naar de Weststraat. Het werd omstreeks 1830 opgeheven maar enkele jaren later door zusters AUGUSTINESSEN onder de naam SINT-JANSHOSPITAAL terug in bedrijf genomen. Zeer plichtsbewust vervulden zij daar hun taak tot hen, in 1874, een nieuw hospitaal werd toegewezen, het hospitaal dat we nu, 102 jaren later het "OED HOSPITAAL" noemen. Het is over dit laatste hospitaal dat we enkele gegevens brengen.

Over de bouw van het SINT-JANSHOSPITAAL te Oostende is er niet zoveel gezegd of geschreven geworden zodat de inlichtingen die we tot nog toe konden verzamelen eerder langs de schaarse kant zijn.

Tijdens de gemeenteraadzitting van 13 mei 1871 werd voor de eerste maal, officieel althans, het plan voor de bouw van een nieuw hospitaal voorgelegd en besproken. Op de daaropvolgende zitting -men schreef 22 mei 1871- brachten de verschillende Commissies, waarin enerzijds de liefdadigheidsinstellingen van de stad en anderszijds Openbare werken vertegenwoordigd waren, verslag uit over de bouw van een nieuw Hospitaal en een Godshuis voor oude behoeftige mensen van beide kunne.

Waarschijnlijk werden de werken in de loop van het jaar 1872 aangevat, want bij Koninklijk Besluit van 20/6/1872 wordt toelating verleend voor de bouw van een nieuw hospitaal terwijl bij een ander Koninklijk besluit van 1/10/1872 een onteigening gebeurt van grond toebehorende aan de gemeenten Mariakerke en Stene "pour l'agrandissement eventuel de l'hôpital en construction".

Een eerste subsidie van 15.000 F. werd bij K.B. van 24/6/1873 toegestaan. Er waren ook schenkingen want zo werd bij K.B. van 30/6/1872 een schenking van de heer Thomas Janssens ten bedrage van 6.825 F. voor het nieuw hospitaal aanvaard.

De plannen werden getekend door de heer Jean-Louis-Felix ROSSEELS, hoofdconducteur bij de diensten van Bruggen en Wegen, die ook de leiding van de werken waarnam. Hij deed dat op een zeer bijzondere manier want bij K.B. van 4/11/1874 werd hij tot Ridder in de Leopoldsorde benoemd voor : "Il s'est chargé gratuitement de la confection des plans et de la direction des travaux de construction de l'hospice-hôpital d'Ostende". Ter gelegenheid van deze benoeming werd hem op 22 november van hetzelfde jaar door de administratie van het hospitaal een banket aangeboden.

Op 28/9/1874 nam de administratie het nieuw gebouwde hospitaal in gebruik en kwamen ook de zeven zusters uit het hospitaal van de Weststraat toe. Deze zusters waren :

Mevrouw Theresia LEFEBURE, overleden op 13 december 1874

Zuster Augustine WELVAERT, overleden op 2 januari 1879

Zuster Constantia DALLE, overleden op 9 maart 1882

Zuster Coleta CHERLET, overleden op 11 februari 1912

Zuster Bernarde SWERTVAGHER, overleden op 23 augustus 1930

Zuster Lucia DETAVERNIER, overleden op 7 mei 1912

Zuster Caroline BOMBERNA, overleden op 3 juli 1941.

Een toekomst voor ons verleden.

Merkwaardige gebouwen te Oostende.

HET BURGELIJK HOSPITAAL ofte SINT-JANSHOSPITAAL te OOSTENDE.



Het Hospitaal na de afbouw in september 1874. Rechts 2 wiken van de molen van Leleu.



De hoofdingang van het hospitaal zoals hij er nu nog uit ziet.



De kapel, voor de beschadiging van W.O.II.. Let op de kledij van de zusters en de prachtige luster die in de oorlog spoorloos verdween.

De burgerlijke inhuldiging, door de gouverneur van de provincie, had s'anderendaags plaats. Dit was 29 september 1874. Deze inhuldiging schijnt echter maar een mager beestje te zijn geweest want de ECHO d'OSTENDE schrijft in zijn nummer van donderdag 1 oktober 1874 : "Dimanche a eu lieu sans appareil l'inauguration de notre nouvel hôpital civil". Een maand later werd de kapel van het hospitaal ingewijd door Monseigneur FAICT, Bisschop van Brugge. Dit was op 29 oktober van dat jaar en deze plechtigheid schijnt nog minder aandacht getrokken te hebben want de ECHO d'OSTENDE maakt geen melding van deze gebeurtenis. Een tombola op dezelfde dag ingericht ten voordele van het hospitaal bracht 561,50 F. op.

Nog voor het einde van 1874 werden 7 gaslantaarns geplaatst op de baan die naar het nieuw hospitaal leidde. Dat was op de tegenwoordige HOSPITAALSTRAAT. Ook werd bij K.B. van 12/2/1875 nogmaals een subsidie van 6.500 F. toegestaan.

In het eerste werkingsjaar, 1875, werden 202 personen behandeld waarvan er 158 genezen het hospitaal verlieten, 27 stierven er 17 op het einde van het jaar in behandeling bleven. En daarmee startte 100 jaar hospitaalleven te Oostende.

Welke de samenstelling van de staf van het hospitaal in 1879 was, vonden we terug op de rugzijde van een "lichtprint die gemaakt wierd ten gelegenheid ten jare 1879 op den 8sten July na de maaltijd gegeven ter gelegenheid van de profès van zuster THERESIA en de kleding van zuster FRANCISCA"

Bestuurders : de heeren DUTERMEZ Auguste, Voorzitter
Norbert BOURGOIGNIE
Ernest JANSSENS
Petrus TRATSAERT
Eduardus LANDSZWEEBT leden
Jan LIEBAERT secretaris
Karel OCKET ontvanger

Geestelijke Bestuurder : Den Z.E. Heer BRULOIS
Overste : Zuster BERNARDA
Religieusen : Zuster CONSTANTIA
Zuster COLETA
Zuster CAROLINA
Zuster CLARA
Zuster PHILOMENA
Zuster THERESIA
Zuster FRANCISCA
Zuster ROBERTINA

Geneesheren : De heeren : DE CEUNYNCK Napoleon
JANSSENS Adolphe
DEHONDT Auguste
SCHRAMME Karel

En nu zijn we zover. Het oude hospitaal heeft afgedaan. Men bouwt nieuw, nieuw en beter, zegt men althans. En voor oude gebouwen schijnt er te Oostende weinig plaats te zijn. Men wil wel iets bewaren maar dan liefs niet te veel. Maar hier heeft stad een mooie kans om de Oostendse gemeenschap een enig binnenplein te schenken waar het aange-naam verpozen zou zijn. Daarvoor zou de ingang, de binnenkoer, met de omringende muren tot op hoogte van de blauwsteen en de kapel met voor-gevel moeten bewaard blijven. Op het binnenplein zouden terug hovingen

kunnen ingericht worden en enkele banken een plaats vinden. En als dan de muren gekuist worden, ze zijn nu overschilderd met een vuile rode kleur, zodat de bakstenen weer in hun rijke volle kleur krijgen zou dit een zeer mooi hoekje worden en zou toch ook weer iets van het oude Oostende bewaard blijven. Dat men daar om heen nieuw bouwt heeft dan minder belang.

J.B. Dreesen

— — — — —
CULINAIRE FOLKLORE.

OOSTENDSE MOKKEN EN KLETSEKOPPEN.

In een vorige bijdrage noteerden we dat KLETSEKOPPEN kleine ronde broodjes zijn, gebakken van gebuilde tarwebloem. Ze hebben een glad bovenvlak, vandaar hun naam. Dit was de bepaling gegeven door enkele bakkers uit het oudste gedeelte van Oostende. Het klopt met wat Roland DESNERCK in zijn Oostends Woordenboek noteert "zeer rond broodje met blinkende gladde korst".

Nu vestigde me onlangs een rasecht Oostendenaar, de aandacht op het feit dat Kletsekoppen vroeger ook wel met een andere naam, die van OOSTENDSE MOKKEN werden aangeduid. Dit werd door iemand anders weerlegd, wat een gelegenheid is om nader op het onderwerp in te gaan.

Van Dale vermeldt bij MOKKE :-klein rond koekje van meel en stroop- en citeert als voorbeeld "GENTSE MOKKEN". De Westvlaming DE BO beschrijft het uitvoeriger en zegt : "makaronvormig koekje van peperkoekdeeg gebakken. De mokken zijn niet overal gelijk van grootte noch van smaak. De mokken van Kortrijk zijn niet meerder dan een muntstuk van een frank. De mokken van de stad Damme, Damsche mokken genaamd, zijn van roggebloem met zeem en siroop gebakken, de grootte van een zilveren vijffrank en kraken onder de tand".

Als Gent, Kortrijk, Brugge, Damme en noem maar op een gebak kennen dat ze met de naam MOKKE aanduiden, dan stelt zich de vraag waarom Oostende(buiten zijn mooie MOKSJES) ook zijn MOKKEN niet zou hebben. Dat die nu KLETSEKOPPEN worden genoemd kunnen we dan beschouwen als een verrijking van onze woordenschat of als een blijk van gebrek aan kennis van het verleden.

J.B. Dreesen

— — — — —
ZANDVOORDSE HISTORIE.

Zoals in alle vertellingen ...

Er was eens een Kerkstraat en in die straat woonde een zekere Karel. Die Karel was een door iedereen in Zandvoorde zo gekend persoon (hij is reed dood) en genoot er een speciale reputatie, zodat men hem in de volksmond "Stoute Karel" noemde. Bij de fusie der gemeenten in 1971 was er dan ook een voorstel van enkele notabelen uit Zandvoorde om de Kerkstraat (wegens gelijknamigheid met de Kerkstraat te Oostende) om te dopen en dit ter nagedachtenis en ter ere (?) van deze voor Zandvoorde markante figuur, in een "Stoute Karelstraat". Gezien hij in deze straat had gewoond. Maar de notabelen van Oostende hadden er een ander (geestelijk) idee over, en men wilde geen reputatie van een bepaald persoon vereren. Als tweede voorstel kwam dan dat het mischien "Karel de Stoutestraat" zou mogen worden. Was dit nu de bedoeling om te lachen of te spotten ? Toen de Oostendse notabelen het roer overnamen noemden ze de Stoute Karelstraat : "Boterbloemstraat".